

brief

Akran zorbalığı, görmezden gelindikçe büyüyen; mağdur, şahit ve zorba üzerinde kalıcı etkiler bırakabilen bir problemdir. Bu brief, özellikle zorbalığa tanık olan öğrencileri (şahit/izleyenler) sessizlikten eyleme taşımayı hedefleyen bir kampanya fikri geliştirmek için hazırlanmıştır.

PROBLEM

Zorbalık çoğu zaman “şaka” veya “çocuklar arasında olur böyle şeyler” denilerek normalleştiriliyor ve şahitler sessiz kaldığı için zamanında durdurulamıyor.

İÇGÖRÜ

Şahit olan öğrenciler “karışmayayım/beni de hedef alırlar” korkusuyla sessiz kalıyor; bu sessizlik zorbalığı besleyerek normalleştiriyor.

HEDEF KİTLE

Ana Hedef Kitle	Öğrenciler (9–18 yaş), özellikle “ şahit/izleyenler ”. 9–12 yaş: Kavramı oyun/şaka gibi görmeye daha yatkın; yetişkin rehberliğine ve güven hissine ihtiyaç yüksek. 13–15 yaş: Ait olma baskısı yüksek; “etiketlenme” korkusuyla sessiz kalma eğilimi güçlü. 16–18 yaş: “Hayat böyle” diye rasyonalize etme, küçümseme ve normalleştirme hâkim.
Odak Segment	13–17 yaş şahit/izleyen öğrenciler.
İkincil Hedef Kitle	Ebeveynler (özellikle 30–50 yaş) ve okul sistemi (öğretmenler, rehberlik servisi, okul yönetimi).

ANA VAAT

Zorbalık şaka değildi, doğru tanınır ve zamanında müdahale edilirse durdurulabilir.

HAREKETE GEÇİRİCİ MESAJ

Bildir! Zorbalığı gördüğünde veya duyduğunda sessiz kalma; güvendiğin bir yetişkine, rehberlik servisine veya okul yönetimine bildir.

DAYANAKLAR*

- Zorbalık, günlük dilde “şaka”laştırıldığında ciddi vakalar görünmezleşir ve normalleşir.
- Şahitlerin sessiz kalması (gülüp geçme/karışmama) zorbalık döngüsünü sürdürür.
- Erken fark etme ve güvenli kanallara yönlendirme, zorbalığın şiddetlenmesini ve etkilerini azaltır.

İLETİŞİM TONU

Empatik, sakin, çözüm odaklı; yargılamayan ve suçlamayan bir dil.

Yasaklar:

- Şiddeti estetize eden veya normalleştiren sahneler/mesajlar kullanmayın.
- Mağduru suçlayan, utandıran, teşhir eden veya etiketleyen bir dil kurmayın.
- Zorbayı kahramanlaştıran, şiddeti “güç” gibi gösteren anlatımlardan kaçının.
- “Çocuklar arasında olur”, “abartıyorsun” gibi küçümseyen tonlardan uzak durun.
- Karşı şiddeti (intikam, linç, dayak) çözüm gibi sunmayın.

ZORUNLU MECRALAR

Minimum teslim beklentisi:

- Kampanya ana fikri ve ana mesaj (1 cümle).
- En az 3 mecra uyarlaması: 1 video fikri + 1 statik görsel + 1 dijital/deneyimsel uygulama (örn. AR filtre, mikrosite, oyunlaştırma).
- Kısa uygulama planı (Aşağıda bir örnek mevcuttur).

Örnek uygulama planı:

- Kampanya görselleri, okul içinde pano/koridor/sınıf içi kısa duyuru ve rehberlik kapısı gibi temas noktalarına yayılır.
- Ana film ve kısa videolar, okulun sosyal kanallarında ve öğrencilerin yoğun kullandığı sosyal medya platformlarına uygun dikey formatlardadolaşıma girer. Her içerik tek bir harekete geçirici mesaja bağlanır.
- Afiş ve videolarda yer alan QR kod, öğrenciyi iki güvenli yola yönlendirir: (1) rehberlik servisi / belirlenmiş güvenli öğretmen, (2) okul yönetimine düşen anonim bildirim formu. İhtiyaç halinde alanında uzman bir STK, mesajın doğrulanması ve öğretmen/veli için kısa rehber içerik desteği sağlar.

Not: Teknik teslim formatı ve sunum şablonları yarışma tarafından ayrıca paylaşılacaktır.

BÜTÇE

Yarışma kapsamında bütçe limiti tanımlanmıyor; ancak üretim gerçekliği gözetken, düşük-orta prodüksiyonla uygulanabilir, okul içinde hayata geçirilebilir ve ölçeklenebilir fikirler tercih edilir. Ünlü kullanımı, çok lokasyon veya yoğun prodüksiyon zorunlu olmamalıdır.

ZAMANLAMA

Online Jüri tarihi:

7-14 Nisan 2026. İş teslim takvimi dikkate alınarak planlamanın nisan ayının başında tamamlanması önerilir. Tüm katılımcılarımıza, başarılar dileriz.

Final Jüri tarihi:

4-14 Mayıs 2026. Final jürisine katılmaya hak kazanan proje sahibi gruplar orijinal sunumlar üzerinde değişiklik yapılmaksızın yukarıda ilan edilen tarih aralığında jüri tarafından karar verilecek bir günde jüri karşısında kampanyalarının sunumlarını gerçekleştirecektir.

EK BİLGİLER [Araştırma Notları]

Bu yıl Uniads'te, topluma verdiği zararın büyüklüğü yeterince anlaşılmayan ve artık normal-leştirilen bir sorun olan "akran zorbalığı" konusunda bir farkındalık yaratmayı amaçlıyoruz. Brief'e ilham olan araştırma, Mayıs 2025'te FutureBright'ın yapmış olduğu "Türkiye'de akran zorbalığı" raporudur ve briefin her aşamasında araştırma sonuçlarından faydalanılmıştır. FutureBright ekibine desteklerinden dolayı bir kez daha teşekkür ederiz.

Raporun ön sözünden bir alıntı:

"Akran zorbalığı, yalnızca çocukların değil, toplumların da ruhunda derin izler bırakan, görmezden gelindikçe büyüyen bir mesele. Bu çalışmayı, zorbalığın görünmeyen yüzünü ortaya çıkarmak ve sessiz kalınan hikâyelere ses olmak amacıyla gerçekleştirdik.

Araştırmamız boyunca duyduğumuz her hikâyeyi, her zorlu deneyimi biz de içselleştirdik. Zorbalığa uğrayan çocukların sessizliğini, ebeveynlerin çaresizliğini, öğretmenlerin ne yapacağını bilemediği anları dinledik. Bu anlatılar bize gösterdi ki akran zorbalığı sadece 'o çocuğun' değil, hepimizin sorunu.'

FutureBright Group adına; Elif Nur Özdoğru & Seda İlban Çıtak

Mesele nedir?

Zorbalık; bir kişi veya gruba karşı, başka bir kişi veya grup tarafından kasıtlı olarak yapılan, sistematik, fiziksel, sözlü veya psikolojik saldırgan eylemlerdir. Zorbalığı herhangi bir kötü davranıştan ayıran en önemli noktalar: Eylemin kasıtlı yapıyor olması, sistematik olması, taraflar arasında güç dengesizliğinin olmasıdır.

Analiz: Biz bu duruma nasıl geldik?

Güç, insanın hayatta kalma ve soyunu sürdürebilme mücadelesinin temel yapı taşlarından biridir. Ancak modern yaşamın sağladığı güvenlik ve kolaylıklar, gücün anlamını fiziksel hayatta kalma düzeyinden çıkararak statü, prestij ve sosyal kabul gibi alanlara taşımıştır. Bugün “en iyi”, “en popüler”, “en sevilen” ya da “en çok tercih edilen” olmak, güçle özdeşleşen yeni hedefler haline gelmiş; “alfa” konumu toplum içinde var olmanın ve kabul görmenin bir gerekliliği gibi algılanmaya başlamıştır. Bu güç algısı sınırlı bir kaynak gibi görüldüğünde ise bireyler çoğu zaman güç kazanmayı, başkalarının alanını daraltarak ya da onları zayıflatarak mümkün kılan bir rekabet düzeni içinde konumlanmaktadır.

Öte yandan küresel ve yerel ölçekte artan kutuplaşma, nezaketsiz iletişim örnekleri, adalet duyulan güvenin sarsılması ve göç gibi dinamikler, toplumsal düzeyde öfke ve kaygıyı büyütmede; tahammülsüzlüğü artırarak bireyleri daha içe kapanan ve savunmacı tutumlara itmektedir. Bu dönüşümde medya, sosyal medya ve oyun dünyası da katalizör rolü üstlenmektedir. Şiddet, kanunsuzluk ve ötekileştirme temalarının sürekli görünür olması, linç kültürünün ve nefret söylemlerinin yaygınlaşması, şiddetin normalleşmesine zemin hazırlamaktadır. Özellikle dijital ortamda şiddete tanıklık etmek, olay ile izleyen arasında bir mesafe yaratarak şiddeti “gerçek sonuçları olan” bir durum olmaktan çıkarıp tüketilen bir içerik haline getirmiş; bu durum şiddeti “soğuk”, sıradan ve gerçeklikten kopuk bir uyarana dönüştürmüştür.

Sonuç olarak şiddet ve güç temelli ilişkiler günlük rutinin parçası haline gelirken, adalet duygusunun zedelenmesi hem güvensizliği artırmakta hem de bazı kesimlerde “yaptıklarının karşılıksız kalacağı” inancını beslemektedir. Böyle bir atmosferde büyüyen çocuklar için doğru-yanlış ayrımı zorlaşırken, “doğru tarafta olmak” yerine “güçlü tarafta olmak” daha cazip hale gelmektedir. Bu yeni güç dinamikleri çocuklara da sirayet ederek, aile içinde zaten güçlü olanların okulda hâkimiyetlerini sürdürme arzusunu, evde güçsüz kalanların ise okulda “ikinci bir şans” olarak güç kazanma çabasını tetikleyebilmekte; sonuçta bazı çocuklar gücü ele geçirmek ve sosyal konumlarını yükseltmek amacıyla zorbalık davranışlarına yönelebilmektedir.

Yapılan araştırmanın en önemli bulgularından bir tanesi de aslında çözümün paydaşları olan aile, öğrenci, öğretmen, okul yönetimi gibi kritik rollerin zorbalığın tam olarak anlaşılmadığını gösteriyor. Üstelik yine araştırma sonuçlarına göre akran zorbalığının %95’i okulda başlıyor, okulda yaşanıyor ve okula giden her 4 çocuktan 3’ü (%76) akran zorbalığı döngüsünün bir parçası haline geliyor.

Zorbalığa uğrayan çocuklar psikolojik olarak bir yıkımın içerisinde kalmakta, omuzlarında taşıyamayacakları kadar büyük bir yükü hayatlarına devam etmeye çalışmaktadır. Gece kabusları, kaygı bozuklukları, alt ıslatmaları, karın ağrıları vb. birçok psikosomatik rahatsızlık boy göstermekte, çocuk okula gitmek istememekte ve çeşitli bahaneler üretmektedir. Akademik başarıları düşmekte, derslerine odaklanamamaktadır. İç dünyasında yaşadığı fırtına

hayatının her alanını alabora ederken, çocuk için karaya çıkmak değil, o günü boğulmadan atlatmak yeterli olmaktadır. Zorbalığın duygusal, psikolojik ve sosyal etkilerine dair ortak bir bilinç gelişmediği için, zorbalık olayları neredeyse tüm aktörler tarafından yeterince ciddiye alınmamakta ve uzun vadeli etkileri de göz ardı edilmektedir. Bu durum, zorbalığın içselleştirilmesine ve toplumsal normlara entegre olmasına zemin hazırlamaktadır.

Öğrenciler ve Ebeveynler

Zorbalık kavramının altının boşaltılması ilkökul, ortaokul ve lise öğrencileri arasında farklı etkilere yol açmaktadır. İlkokul ve ortaokul öğrencileri hoşlarına gitmeyen her davranışı “zorbalık” olarak tanımlayabilmektedir (Örneğin arkadaşı tarafından itilmek). Bu durumda “kendilerince” zorbalık davranışlarına sık maruz kalmak kendi içlerinde ciddi olayları da normalleştirmeye başlamalarına sebebiyet vermektedir.

Liseliler için ise durum daha farklıdır. Zorbalık onlar için de sık kullanılan bir sözcük olsa da o yaş grubu için biri tarafından “gerçekten” zorbalığa uğradığını kabul etmek güçtür. Bu sebeple ciddi olayları görmezden gelerek “hayatın döngüsü” şeklinde yorumlayabildikleri görülmektedir. “Zorbalamak” kelimesinin en ufak kötü davranış ve söz için sıkça kullanılıyor olması kavramın ciddiyetini azaltmakta, içini boşaltarak gündelikleştirmekte ve normalleştirmektedir.

Akran zorbalığı ebeveynlerin her ne kadar radarında olsa da onlar için de zorbalığın tanımı tam olarak net değildir. Ebeveynler için çocuklarına yapılan en ufak kötü davranış bile zorbalık sınıfına girmektedir. İki arkadaş arasında olan itiş kakış, ses yükseltme, hakaret gibi kötü davranışlar bir kez gerçekleşse dahi zorbalık olarak nitelendirilmektedir. Çocukları gerçekten zorbalığa maruz kalan ebeveynler ise konuya dair daha bilinçlidir. Çocuklarını koruyabilmek adına olay başlarına geldikten sonra araştırmış, okumuş ve zorbalığın ne olup olmadığına dair bilinçlenmişlerdir.

Yine de zorbalık kavramının bir nevi “ayağa düşmüş” olması, eylemlerin ve sonuçlarının da “hafiflemesine” sebebiyet vermektedir. Akran zorbalığı, “çocuklar arasında olur” diye geçirilecek bir konu değil; kasıtlı, sistematik ve güç dengesizliğine dayanan bir şiddet biçimidir. Zorbalığı sıradan bir “şaka/itişme-kakışma” gibi normalleştirmek, ciddi vakaların görünmezleşmesine ve büyümesine neden olur. Zorbalık doğru tanımlandığında ve erken müdahale edildiğinde durdurulabilir. Bu süreç okul-aile-öğretmen-idare ortak sorumluluğudur.

Her olumsuz davranış zorbalık değildir; zorbalığı zor yapan şey tekrar eden baskı döngüsü ve güç eşitsizliğidir. Çocukların yalnız kalmaması için güvenli bildirim kanalları kurulmalı, her bildirim ciddiyetle ele alınmalıdır.

Başarılar